

מ"ת 76531/05/23 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד סולימאן אבו כף (עציר) ע"י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

מ"ת 76531-05-23 מדינת ישראל נ' אבו כף (עציר)

בפני כבוד השופט נסר אבו טהה
המבקשת
נגד
המשיב
החלטה
מדינת ישראל - פמ"ד (פלילי)
סולימאן אבו כף (עציר) ע"י ב"כ עו"ד ותד אחמד

1. זוהי בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, על רקע כתב אישום המייחס לו לכאורה שני פרטי אישום בעבירות נשק - עסקה אחרת בנשק - עבירה לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין, ניסיון לסחר בנשק - עבירה לפי סעיף 144(ב2) לחוק, נשיאת נשק - עבירה לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק, החזקת נשק ותחמושת - עבירה לפי סעיף 144 א רישא וסיפא לחוק - עבירות מחודש מאי-יוני 2022 וכן מחודש מרץ-מאי 2023.

2. עובדות כתב האישום:

האישום הראשון:

- א. המשיב ומחמד אלרפאיעה (להלן: "מחמד") הם קרובי משפחה, ומחמד מוכר כמי שעוסק בכלי נשק.
- ב. במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אולם במהלך החודש מאי-יוני 2022, הציע המשיב למחמד, לרכוש ממנו אקדח שיש ברשותו, בקוטר 9 מ"מ מסוג "סטאר" (להלן: "האקדח"), או להביא לו רוכש אחר עבורו, בסכום של ₪ 25,000.
- ג. המשיב הגיע לביתו של מחמד עם האקדח, הציג למחמד את האקדח, ואף הותיר את האקדח אצל מחמד למספר ימים, כשמחמד גם ביצע בו ירי באותה עת.
- ד. מחמד הציע את האקדח למכירה לאחר בסכום של ₪ 27,000, אך העסקה לא יצאה לפועל בשל סירובו של הרוכש, ומחמד השיב את האקדח למשיב.

האישום השני:

- א. המשיב במהלך בתקופה שבין החודשים מרץ-מאי 2023, ביצע מספר רב של התקשרויות באמצעות יישומון

הוואטצאפ, עם אנשים שונים, שזהותם אינה ידועה למאשימה, והכל בעניין מכירה או רכישה של תחמושת וחלקי נשק, כפי שיתואר.

ב. במהלך ההתקשרויות, הציע המשיב לאחר שזהותו אינה ידועה, שיכונה "א" בתאריך 30.03.2023, שלושה קרטונים של תחמושת, ופירט לשאלות "א", כי מדובר ב"גדול", והמחיר הוא 300 לכל אחד, ואם רוצה יש יותר. "א" הסכים לרכוש שלושה. מאוחר יותר באותו יום, פנה "א" למשיב ושאל אותו אם יש לו חלק של נשק (ושלח למשיב תמונה שלו). המשיב השיב בשלילה אך יבדוק אם אפשר להשיג.

ג. במהלך התקשרויות אלו, בתאריך 08.03.2023, הציע המשיב לאחר שזהותו אינה ידועה, שיכונה "ב", עשרה קרטונים של כדורים - תחמושת, ובמענה לשאלת "ב" ענה המשיב כי המחיר הוא 3 ו"ב" אמר שיבדוק ויחזור אליו. בהמשך היום, סיכמו השניים כי יפגשו במקום מפגש מתואם. בתאריך 10.03.2023, שוב התכתבו המשיב ו"ב", והמשיב הציע ל"ב" חצי קופסה, 500 כדור - תחמושת, וכן ציין את המספר 4,000, ו"ב" ענה שלא קונה רק על הכדור, בגלל שככה יהיו עליו הרבה.

ד. בתאריך 18.03.2023, התכתב המשיב עם אדם נוסף שזהותו אינה ידועה, אשר יכונה "ג", ששאל לגבי מחסנית גדולה, והמשיב השיב לו 1, ודרש עבורה 300. בתאריך 26.03.2023, כתב "ג" למשיב כי הוא מעוניין והמשיב ציין כי המחיר הוא 300. "ג" ניסה להתמקח והציע 200, אך המשיב עמד על המחיר 300. בתאריך 30.03.2023, פנה "ג" למשיב, והציע לו שלושה של משהו שלא ידוע למאשימה הקשור לנשק. המשיב שאל בכמה? ו"ג" השיב ב-300. המשיב ציין, כי אין לו רווח מכך ו"ג" השיב שהמשיב יסדר לו אותן וייתן לו במאה, והמשיב הסכים. "ג" ציין שייתן לו שתיים סגורות ואחת פתוחה אבל חדשה, ולשאלת המשיב ענה "ג", שלושה קרטונים. המשיב אמר שאולי יש לו גבר שיבוא לקחת מ"ג", אבל בסופו של דבר, הגבר לא ענה, המשיב לא לקח מ"ג", והקרטונים נמכרו לבסוף.

ה. בתאריך 09.05.2023, התכתב המשיב עם אדם נוסף שזהותו אינה ידועה למאשימה, שיכונה "ד", וציין בפני "ד", כי יש "טנק מלא", 50 כדור, וכשנשאל על העלות, ענה כי הגבר מבקש 700. "ד" ציין, כי המחיר גבוה, אך המשיב ענה כי זה המחיר שהאחר מבקש על כך, ו"ד" הסכים להצעה וכי מחיר, אם יש לו הכסף, יביא למשיב.

ו. בתאריך 03.03.2023, התכתב המשיב עם אחר, שזהותו אינה ידועה למאשימה, שיכונה "ה", וציין בפני האחר, כי יש לו צינור, לא מקורי, ו"ה" ביקש תמונה, והמשיב הסכים לשלוח לו תמונה עם הצינור. מאוחר יותר, בתאריך 08.03.2023, המשיך המשיב להתכתב עמו, על חלקים תחתונים של נשק, ולשאלת המשיב עונה לו "ה", כי יש לו אחד סי אנד סי נקי (הכוונה לחלק מנשק). בהמשך, בתאריך 18.04.2023, ממשיך המשיב להתכתב עמו, ושלח לו תמונה של מכלול של נשק, המשיב הודיע ל"ה" כי יבדוק ויהיה בקשר עם "ה", והם ממשיכים להתכתב על מחיר, גם של קופסאות תחמושת.

3. **ב"כ המשיב** הסכים לקיומן של ראיות לכאורה וכן לקיומה של עילת מעצר. יחד עם זאת, עתר להפנות את המשיב לקבלת תסקיר מעצר מאת שרות המבחן. מנגד, **ב"כ המבקשת** עתר להורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

4. תסקיר כאמור התקבל, וממנו עולה בתמצית:

המשיב בן 19, רווק, נמנה למשפחה בת 7 נפשות, מתגורר בפזורת אבו קוידר - כביש דימונה, סיים 12 שנות לימוד. עם סיום לימודיו עבד לסירוגין במפעל, לדבריו. המשיב נעדר עבר פלילי.

התרשמות שרות המבחן - מדובר בבחור צעיר, בעל יכולות מילוליות תקינות, בעל יכולת ליציבות בחייו באופן בו הציג את עצמו, הדגיש את חלקיו הנורמטיביים. מאידך, השרות מתרשם מצמצום וטשטוש באשר לנסיבות מעצרו, פער בין התמונה החיובית שהציג לבין המיוחס לו, חוסר בהירות בנוגע לקשריו השוליים, פועל לצורך סיפוק צרכיו המידיים, עלול להתפתות בעיקר במקרים שעשויים להניב לו רווח כלכלי מהיר, במצבים אלו הוא עלול להגמיש גבולותיו - **קיימים מוקדי סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום הנשק.**

חלופת המעצר שנבחנה - בדמות מעצר בית מלא בבית סבו סאלם (בן 67, מתקיים מקצבת נכות עקב אירוע מוחי) בפזורת אום בטין - צומת שוקת, בפיקוחו ובסיוע דודו סאבר (בן 31, עובד באבטחת נתיבי הגז, לאחר שירות צבאי) (להלן: "כתובת החלופה" ו"הערבים המפקחים").

שרות המבחן שוחח עם הערבים והתרשם שהם יכולים להוות גורם סמכותי עבור המשיב ולפקח עליו ככל שידרש. מבינים את משימת הפיקוח שנוטלים על עצמם.

לסיכום - שרות המבחן ממליץ על שחרורו של המשיב לחלופה שבחן, לצד צו פיקוח מעצר למשך שישה חודשים, בהינתן גילו הצעיר, עברו הנקי, חוויית המעצר מהווה גורם מרתיע עבורו, המשך מעצרו עלול להוביל להעמקת נורמות עברייניות, החלופה מרחיקה אותו מסביבתו הטבעית, ההתרשמות החיובית מהערבים.

5. **ב"כ המשיב** עתר לאמץ את המלצת שרות המבחן, וזאת מהטעמים והנימוקים שעמד עליהם שרות המבחן בהמלצתו, הן ביחס למשיב והן ביחס לערבים מושא החלופה. עוד נטען, מבלי להקל ראש בחומרת המעשים, הרי בסופו של יום, בפועל, מדובר בשיחות ולא מעשים. עוד נטען, כי שרות המבחן לא התרשם מרמת סיכון גבוהה, אלא רמת סיכון כללית. עוד הוסיף הסנגור, כי האישום הראשון בוצע לכאורה כשהמשיב קטין.

6. **ב"כ המבקשת** מנגד, עתר לדחות את המלצת שרות המבחן ולהורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, שכן המשיב היה בעל גישה קלה מאוד לנשק מסוכן ביותר, שהיה תקין ומוכן לירי, וחפץ למכור אותו ברווח כספי לעד המפליל או להעסיק את העד במכירתו לאחר (דבר שהעד ניסה לעשות בהתאם לבקשת המשיב), וכן יש לו נגישות רבה לאמל"ח, כפי שניתן להתרשם מההתכתבויות שלו עם האחרים, כך שאם ישוחרר, יש חשש ממשי שיש לבצע עבירות דומות, כך אף שרות המבחן התרשם במסגרת הערכת הסיכון מקיומם של מוקדי סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום הנשק (ראה פסקה 5, עמ' 2 לתסקיר שרות המבחן). עוד עמד שרות המבחן על מאפייניו של המשיב כמי שעלול להתפתות במקרים שעשויים להניב לו רווח כלכלי מהיר, עלול להגמיש גבולותיו, חוסר בהירות באשר לקשריו השוליים, פועל לסיפוק צרכיו המידיים. בנוסף נטען, כי מדובר בהמלצה כשמה היא, שכן המלצת שרות המבחן אינה כובלת את שיקול הדעת השיפוטי.

עוד נטען, כי לחובת המשיב קמה חזקה בדבר עילת מעצר מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק, שכן המשיב ביצע עבירות נשק. עוד נטען, כי בעניינו של המשיב לא הובאו נסיבות חריגות ויוצאות דופן, המצדיקות סטייה מן המדיניות השיפוטית שהתווה בית המשפט העליון בעבירות נשק, שהכלל הינו מעצר עד תום ההליכים בכלל, ובעבירות סחר בנשק בפרט, גם ביחס לנאשמים צעירים, נעדרי עבר פלילי לצד תסקיר חיובי.

7. תימוכין לגישתו הפנה ב"כ המבקשת לאסופת פסיקה של בית המשפט העליון, שמהווה ההלכה המרכזית בעבירות נשק, גם כאשר המעורבים הם נאשמים צעירים, נעדרי עבר פלילי.

בש"פ 4422/22, מחמוד אבו ג'ודה נ' מדינת ישראל - **כב' השופטת ג. כנפי-שטייניץ**, מיום 05.07.2022; (אף ללא הפנייה לקבלת תסקיר).

בש"פ 5407/22, פלוני נ' מדינת ישראל - **כב' השופט י. כשר**, מיום 29.08.2022; (אף ללא הפנייה לתסקיר).

בש"פ 1925/22, מדינת ישראל נ' פלוני - **כב' השופט י. עמית**, מיום 22.03.2022; (קטין)

בש"פ 7776/21, חמזה אלכתנאני נ' מדינת ישראל - **כב' השופט י. עמית**, מיום 17.11.21;

בש"פ 8026/19, מדינת ישראל נ' רמדאן זיידאת - **כב' השופט ג. קרא**, מיום 11.12.2019;

בש"פ 6890/21, מדינת ישראל נ' כארם שריף - **כב' השופט ג. קרא**, מיום 17.10.2021;

בש"פ 4930/22, פירס חשים ומחמד עבדין נ' מדינת ישראל - **כב' השופטת ד. ברק-ארז**, מיום 04.08.2022;

בש"פ 6556/21, מדינת ישראל נ' אברהים שיח-יוסף - **כב' השופט ע. פוגלמן**, מיום 11.10.2021; (אף ללא הפנייה לקבלת תסקיר).

בש"פ 79/22, מוחמד סולימאן נ' מדינת ישראל - **כב' השופט נ. סולברג**, מיום 05.01.2022;

בש"פ 7023/20, מוחמד עלאווי נ' מדינת ישראל - **כב' השופט י. אלרון**, מיום 21.10.2020;

בש"פ 968/22, שאדי חויס נ' מדינת ישראל - **כב' השופט י. אלרון**, מיום 16.02.2022;

בש"פ 4370/20, תאמר חמדון נ' מדינת ישראל - **כב' השופטת ע. ברון**, מיום 05.07.2020;

בש"פ 5245/20, חסאן שאני נ' מדינת ישראל - **כב' השופט ד. מינץ**, מיום 05.08.2020;

בש"פ 6085/22, אברהים אזברגה נ' מדינת ישראל - **כב' השופט א. שטיין**, מיום 18.09.2022.

מ"ת 57684-05-22, בית המשפט המחוזי באר-שבע - אף ללא הפנייה לתסקיר.

מ"ת 1463-10-22, בית המשפט המחוזי באר-שבע - אף ללא הפנייה לתסקיר.

עמ"ת 5672-09-22, בית המשפט המחוזי באר-שבע - אף ללא הפנייה לתסקיר.

דין והכרעה

8. המדיניות השיפוטית שהתווה בית המשפט העליון בעבירות נשק ככלל קובעת, כי נקודת המוצא היא מעצר מאחורי סורג ובריח, שכן הכלל הוא, כי עבירות מסוג זה מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית, אשר ככלל, חלופת מעצר לא תאיינה, אלא במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו (ראה סעיף 21(א)(1)(ג)(2) ו-22ב(ב)(1) לחוק המעצרים), לרבות בעניינם של נאשמים צעירים נעדרי עבר פלילי, לצד תסקיר חיובי, גם כאשר מדובר בקטין.

זאת ועוד, קיימים מקרים של מעצר עד תום ההליכים בעבירות נשק, אף מבלי הצורך להפנות לקבלת תסקיר מעצר של שרות המבחן, כמתואר בפסיקה המפורטת לעיל.

גם בעניינם של קטינים (ראה בש"פ 1925/22 - עניינו קטין, לצד תסקיר חיובי וחרף זאת, בית המשפט העליון הורה על מעצרו עד תום ההליכים, תוך ציון: "המחוקק הנחה את בית המשפט כי הכלל הוא אם יורים - לא משתחררים. זה הכלל.")

מעט ההחלטות שניתנו לאחרונה החורגות במעט מהגישה העיקרית בבית המשפט העליון, אינן משקפות שינוי בהלכה, אלא עמדה של מיעוט השופטים ודומני, שנכון יהיה בעניין זה, ללכת בעקבות הרוב.

יחד עם זאת, לצד כלל זה, ניצבת גם חובתו של בית המשפט להתבונן בכל מקרה לגופו, ולבחון, האם בנסיבות העניין ניתן להשיג את תכלית המעצר בדרך הפוגעת בחירות הנאשם במידה פחותה והדבר נכון גם ביחס לעבירות נשק. אולם, דרכם של הרוב בבית המשפט מחייבת בכל זאת נסיבות חריגות עד מאוד בעבירות נשק ואין כאלה במקרה זה.

9. ער אנוכי להיות המשיב צעיר נעדר עבר פלילי. אולם, אין בנתון זה כשלעצמו כדי לגבש נסיבות חריגות או יוצאות דופן, המצדיקות במקרה דנן, סטייה מנקודת המוצא כפי שהתווה בית המשפט העליון בעבירות נשק, שכן השילוב בין רמת המסוכנות האינהרנטית הנלמדת מנסיבות המקרה והמעידות על נגישות המשיב לנשק לבין מאפייני אישיותו ודפוסיו כפי שעמד על כך שירות המבחן בתסקירו, לצד התנהלותו של המשיב בחקירה (לאורך כל חקירותיו בחר לשמור על זכות השתיקה או השיב "לא זוכר"), אינן מגלות הצדקה לשחרורו של המשיב לחלופת מעצר (כמומלץ על ידי שרות המבחן בדמות מעצר בית מלא לצד פיקוח של שני ערבים). עוד יצוין, כי מעורבותו של המשיב בעבירות נשק החלה עוד בהיותו קטין, כמתואר בעובדות כתב האישום, והמשיכה כבגיר באישום השני.

יתרה מכך, המלצת שרות המבחן איננה חזות הכל, ובית המשפט אינו כבול אליה, שכן הינו אחרי הכול, אך אמצעי וכלי עזר לשם קבלת אינפורמציה עובר לקבלת ההחלטה.

לגופם של דברים, המלצת שרות המבחן אף לא מתיישבת עם הפסיקה בעבירות נשק (מעצר בית מלא), שכן

כאשר נבחנת היתכנות של מעצר בפיקוח אלקטרוני בעבירות נשק, נדרשים טעמים מיוחדים שיירשמו בהתאם לסעיף 22ב(1) לחוק המעצרים. כאמור, בענייננו לא מצאתי טעמים מיוחדים כנדרש על פי סעיף 22ב(1) לחוק המעצרים.

10. למותר לציין כי המשטרה הציבה מלחמה בנשק כיעד. עוד בהקשר זה, הוצגו נתונים סטטיסטיים של המחוז הדרומי (בהליך מ"ת אחר 55069-02-20) שמלמדות על עליה מדאיג בשימוש באמל"ח.

אמנם הבדיקה השיפוטית היא כמובן אינדיבידואלית, אולם נתוני המשטרה העדכניים מצביעים על עלייה ניכרת בשימוש באמצעי לחימה במחוז הדרומי בשנתיים האחרונות, ומלמדים על עוצמת המסוכנות הטמונה בעצם ההחזקה (ראה בעניין זה בש"פ 5954/10).

עוד יפים בעניין זה דברי בית המשפט העליון לאחרונה בע"פ 2733/20 (כב' השופט נ' סולברג): "...בית משפט זה חזר והתריע בדבר התוצאות הקשות וההרסניות הנגרמות כתוצאה מעבירות בנשק, תוך הדגשת פוטנציאל הסיכון החמור לפגיעה בשלום הציבור וביטחונו...".

11. לא אוכל לסיים מבלי לציין כי הנשק מגלם סיכון פוטנציאלי שישמשו בו. מידת הסיכון לשימוש הפוטנציאלי ניתנת להערכה, בין השאר, גם לפי התפוצה של המקרים בהם נעשה שימוש בפועל בכלי נשק בלתי חוקיים בסביבתו של מחזיק הנשק.

12. ריבוי המקרים של שימוש בפועל בנשק **לאחרונה**, במיוחד **במחוז הדרום ובמגזר הערבי**, מגביר את הערכת הסיכון הנובע מכל נשק ונשק. זאת גם בטרם התממש הפוטנציאל, טרם נעשה שימוש באותו נשק עצמו. עוד בהקשר זה, יודגש שהנטל להפריך את חזקת המסוכנות הסטטוטורית הרובצת לפתחו של מחזיק נשק (כדי לשכנע בהיתכנות חלופת מעצר) גובר בתקופות בהן נעשה שימוש רב בנשק, **כמו המציאות דהיום**. כאמור, התנהלות המשיב בחקירתו מהווה אינדיקציה הפוכה.

הגוף העברייני המחזיק בנשק, בדרך כלל, יהיה ארגון פשיעה, כנופיה או משפחה ולא אדם בודד. גוף זה, בדרך כלל, ידאג לכך שהנשק ייחזק בפועל על ידי מי שאין לו עבר פלילי כדי להקטין את הסיכון למעצר אם הנשק ייתפס. משכך, המעצר בגין החזקת נשק שלא כדין נדרש כדי לגדוע את היד של הגוף המסוכן כולו - אף אם היד, כשלעצמה, אינה נראית כל כך מסוכנת, רק המעצר יכול לוודא שהיד לא תתחבר חזרה לגוף העברייני, זאת בדומה לקטיעת שרשרת הפצת הסם בתחום הסמים, כפי שעמד על כך בית המשפט העליון בפסקתו.

הערה אחרונה בטרם סיום, ובענווה, מוצא מותב זה, אשר דן במשך שנים כמותב קבוע בהליכי מעצר עד תום ההליכים במחוז הדרום, מרבית כתבי האישום ובקשות המעצר שמובאים בפני בתחום הנשק עניינם נאשמים צעירים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי. יכול והדבר מקורו בסכסוכי משפחות, בהתארגנות עבריינית רחבה, בפיתוי הכספי והקלות הבלתי נסבלת בהשגת כלי נשק בלתי חוקיים. במקביל, מאמצי אכיפה מרובים מושקעים בגילוי

כלי נשק לא חוקיים, בתפיסתם, במניעת השימוש בהם ובסיכול עבירות חמורות, וכן בפענוח העבירות ובהבאת הנאשמים לדין. המעצר נדרש במלחמה זו, לא לשם הרתעה, אלא לשם מניעה בפועל של העבירות על ידי העצורים עצמם, שלימדו על עצמם שהם נכונים לרתום את עצמם למלחמה נגד החברה הנורמטיבית.

13. מן המקובץ לעיל, ובהעדר נסיבות חריגות ויוצאות דופן או "טעמים מיוחדים שיירשמו", כנדרש על פי סעיף 22ב(1) לחוק המעצרים, הנני מורה על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

המבקשת תדאג ליטול את תיק החקירה מלשכתי.

עותק ההחלטה יישלח לב"כ הצדדים ולשרות המבחן.

ניתנה היום, ט' אב תשפ"ג, 27 יולי 2023, בהעדר הצדדים.